

Gjennomføring av elevintervju

Mulige innfallsvinkler

En kartleggingstest i form av en skriftlig prøve til klassen kan bidra til å gi læreren nyttig informasjon. En slik prøve kan bidra til å:

- Få klarhet i klassens styrker og svakheter innenfor ulike områder.
- Identifisere grupper av elever som deler spesielle områder av styrker og svakheter.
- Få klarhet i hvilke elever som er faglig sterke og hvilke som har spesielle eller generelle problemer.

Det er viktig å understreke at en slik kartleggingstest stort sett ikke kan forklare hvorfor en elev gjør den feilen han eller hun gjør og hva han eller hun har misforstått. Testen kan heller ikke gi læreren nok innsikt til å si akkurat hva slags hjelp eleven trenger.

Gjennom et skoleår tilegner læreren seg en god del tilleggsinformasjon om elevene, både gjennom kollegers observasjoner og egne observasjoner. Dette kan gjelde både innstilling, væremåte, selvtillit, evnen til å besvare muntlige og skriftlige spørsmål osv. Men når det gjelder å få klarhet i hvordan eleven tenker, så er det ingenting som kan erstatte en samtale/et intervju.

Hva er et intervju?

Et intervju kan være en kort og uformell samtale ved pulten, eller det kan foregå som en mer formell og planlagt samtale. Uansett er det viktig at det er en dialog mellom lærer og elev og at den får foregå uforstyrret.

Hensikten med intervjuet

Hensikten med intervjuet er at eleven skal kunne få vise fram og forklare, og at læreren skal kunne se og oppdage hva som foregår i elevens hode når han eller hun løser oppgaver. Hvordan tenker han, hvorfor gjorde han slik i en gitt situasjon, hvordan har han resonnet? Alt dette vil læreren kunne se tydeligere og dermed være i stand til å rette undervisninga inn mot den enkelte elevens behov. Noen ganger vil det også være nyttig med et intervju for at læreren bedre skal kunne legge til rette undervisningen for spesielt kompetente elever. Men oftest er formålet å hjelpe læreren med å bestemme spesifikke misoppfatninger eller misforståelser elever kan ha. Ofte vil det være i situasjoner hvor læreren trenger å slå fast hva en elev har gjort feil eller misforstått at intervjuet vil være et nyttig verktøy.

Tips om hva man bør gjøre og hva man ikke bør gjøre

Det er viktig å være klar over at et intervju ikke skal være en undervisningssituasjon og at hovedfokus er på å få klarlagt hvordan eleven har tenkt. Hvert av disse punktene leder fram mot et viktig hovedprinsipp når det gjelder å gjennomføre et intervju. Dette gjelder enten intervjuet er kort og spontant eller om det er langt og planlagt.

Punkt 1: La eleven stå for snakkingen.

Dette kan synes innlysende, men videoen fra TIMMS studien viste at (i hvert fall fra 7. trinn rundt om i verden) matematikklærere snakker omkring åtte ganger så mye som alle elevene til sammen. Når det gjaldt ytringene til lærerne så inneholdt 70 % av disse mer enn 5 ord, mens 66 % av elevens ytringer var på 4 ord eller færre. Et intervju som foregår på samme måte vil ikke kunne avsløre mye om hvordan eleven tenker.

Mange elever er ikke så veltalende og de er ikke vant til å greie ut om hvordan de tenker. Dette innebærer at slike intervju i starten kan oppleves ganske tunge og frustrerende, men det er viktig at eleven blir oppmuntret til å forklare og beskrive og at læreren bare bryter inn for å klargjøre utydigheter, og fortsetter å sørge for at eleven og elevens tanker er i fokus.

Punkt 2: Under intervjuet må læreren ikke undervise.

Hensikten med intervjuet er å hjelpe læreren til å finne ut hvilke tiltak han skal sette i gang etter intervjuet. Under intervjuet skal ikke læreren prøve å hjelpe eleven med å komme fram til riktig svar, passende strategier eller korrekt måte å tenke på. Dette vil forstyrre elevens egen tankeprosess, selv om denne er feil. Prøver læreren å hjelpe, vil han heller ikke lære noe om elevens tenkemåte. Noen dyktige lærere, som elsker å undervise, vil finne det svært vanskelig å ikke blande seg inn. Det strider på en måte mot instinktet deres. I slike situasjoner er det viktig at de bare lytter og ikke tenker på å undervise.

Punkt 3: Ikke vis hva du tenker underveis i intervjuet.

Dette kan sees i sammenheng med punkt 2. De fleste elever ønsker å glede læreren sin og de er dyktige til å plukke opp hva læreren ønsker fra dem. Under intervjusituasjonen må læreren se seg som en vitenskapsmann, hvert svar er ikke først å fremst å bli betraktet som riktig eller galt, godt eller dårlig, men som interessant eller informativt. "Gale" svar er med på å gi spor om hva eleven har misforstått eller har problemer med og er derfor like nyttige for læreren som et "rett" svar. Ofte er det faktisk mer verdifullt med "gale" svar i en slik sammenheng. Det er naturlig at en som lærer liker riktige svar, men under intervjuet må man glemme denne "gleden" fordi man heller ikke skal vise misnøye med feil svar. Bryter man dette prinsippet, kan det ta fra elevene lysten til å snakke og det vil vi unngå for enhver pris.

Forberedelse for intervjuet

Det er nyttig å gjennomføre et formelt eller uformelt intervju etter kartleggingstesten, fordi læreren da kan bruke resultatene fra testen, enten svarene er riktige eller ikke, som utgangspunkt for intervjuet.

Læreren kan bruke 5 eller 10 punkter fra kartleggingstesten, inkludert ett eller to punkt som eleven svarte riktig på og de resterende som eleven ikke hadde besvart riktig. Disse vil da læreren bruke for å undersøke videre. Svarene kan bidra til å forstå relevansen eller årsaken til at eleven har svart som han har gjort.

Det vil være nyttig for læreren å ha både spørsmålene og elevens svar på testen foran seg, samt et skjema å notere ned hva eleven sier og gjør under intervjuet. Et mulig format på skjema er et med tre kolonner. En kolonne inneholder spørsmålet, elevens opprinnelige svar, og bestemte spørsmål som læreren ønsker å stille under intervjuet. Den andre kolonnen kan brukes til å notere ned hva eleven sier og gjør under intervjuet. Den tredje kolonnen kan læreren bruke til egne tanker og inntrykk.

Det vil ikke være mulig for læreren å notere alt i de to siste kolonnene mens han intervjuer. Derfor kan det være veldig nyttig å bruke en båndopptaker. Ved bruk av båndopptaker er det lurt å teste ut hvordan den fungerer og hvor den skal stå i forkant av intervjuet, for det er ikke bare enkelt å få til gode opptak uten støy.

Ha blyant, papir og eventuelt annet materiell som eleven kan ha bruk for, lett tilgjengelig.

Til slutt, sørg for at forholdene blir lagt til rette for at det blir en god opplevelse for eleven. Unngå distraksjoner som f.eks. vinduer med utsikt til lekeplass.

Gjennomføring av intervjuet

Begynn intervjuet med å forklare at du har lyst til å få høre hvordan eleven har kommet fram til noen av svarene og hvordan han eller hun har tenkt.

Mange elever vil tro at det bare skal dreie seg om noe de har gjort feil, derfor er det viktig å starte med at de forklarer noe de har behersket.

En måte å gjøre det på, som mange har funnet nyttig, er Newmans analyse.

Den består av fem spørsmål. (Newman, 1983):

1. Kan du lese spørsmålet for meg? (Lese)
2. Hva spørres det etter i oppgaven? (Forstå)
3. Kan du fortelle meg en måte å finne svaret på? (Bearbeide)
4. Kan du vise meg hvordan du fant svaret og si meg hvordan du går fram for å finne det? (Beskrive framgangsmåte)
5. Kan du nå skrive ned svaret på oppgaven? (Avkode)

Disse spørsmålene kan framstå som et ganske direkte verktøy, men de kan være nyttige å ha i "bakhodet" som en struktur fordi de dekker alle trinn i en løsningsprosess. (Se eksempel 1 nedenfor.)

En annen måte å starte intervjuet på er: "Kan du fortelle meg hvordan du jobbet deg fram til svaret på oppgaven?" Følg opp med spørsmål som "Hvorfor tenkte du sånn? Hvorfor valgte du den løsningen?" Still disse spørsmålene enten svaret foran var riktig eller ikke, av og til kan et rett svar komme fra en ukorrekt måte å tenke på og tilsvarende kan et galt svar komme fra en korrekt måte å tenke på. (Se eksempel 2.)

Er eleven lite villig til å snakke, kan det være lurt å spørre: "Hva gjorde du først?" Dette begrenser litt hva han må svare på og gjør det muligens litt lettere å komme i gang.

Om eleven svarer "Jeg vet ikke" eller "jeg husker ikke" eller "jeg klarer det ikke", hjelper det ofte å be han eller hun om å fortelle hvordan han eller hun ville startet om de kunne ha gjort det nå.

Husk å takke eleven for hjelpen på slutten av intervjuet.

Etter et intervju.

Så snart som mulig bør du fylle ut skjemaet ditt med det du har observert og hørt, og understrek alt du mener kan ha betydning. I den tredje kolonnen bør du skrive ned egne tanker om hva slags problemer eleven har og hvilke tiltak som kan nyttes. Skriv så ned en referanse til den eller de sidene i håndboken som kan være relevante.

Eksempler med kommentarer

Eksempel 1

Eleven som ble intervjuet i dette eksemplet er ei 11 år gammel malaysisk jente som går i grunnskolen. Hun hadde kommet fram til svaret "alle" på følgende oppgave: "Min bror og jeg spiste en pizza i dag. Jeg spiste bare en firedel av pizzaen, og broren min spiste to tredeler. Hvor mye av pizzaen spiste vi til sammen?" Etter at eleven hadde lest spørsmålet korrekt for den som intervjuet henne, fant følgende dialog sted. (I utskriften står bokstaven "I" for intervjuer og "E" for elev.)

I: "Hva spør oppgaven deg om?"

E: "Uhhh . . . Den spør om hvor mange . . . hvor mye pizza vi spiste totalt?"

I: "Greit. Hvordan fant du ut det?"

E: "Ved å tegne en pizza . . . og ved å tegne en kvart bit og så lage en to tredels bit."

I: "Hva slags regnestykke er dette?"

E: "En oppgave regnestykke!"

I: "Er det addisjon eller subtraksjon, eller ganging eller deling?"

E: "Addisjon".

I: "Kan du vise meg hvordan du fant det ut? Du sa du laget et diagram. Kan du vise meg hvordan du gjorde det og hvordan diagrammet var?"

E: (tegner en sirkel) Jeg spiste en kvart pizza (tegner en kvart).

I: "Hvilken er den kvarte?"

E: "Denne" (peker på den kvarte og merker den med $\frac{1}{4}$)

I: "Hvordan vet du at denne er en kvart?"

E: "Fordi den er en firedel av pizzaen. Så tegnet jeg opp to tredeler, som broren min spiste." (trekker opp en linje som deler den siste $\frac{3}{4}$ i to)

I: "Og det er $\frac{1}{3}$ og det er $\frac{1}{3}$. Hvordan vet du at det er $\frac{1}{3}$?"

E: "Fordi det er en tredel av pizzaen".

(Ferrer, 1991, s. 2, sitert i Clements og Ellerton 2005)

Eksempel 2

(Eleven har blitt vist en tall-linje som på hver sin ende er markert med "0" og "1". Han blir bedt om å plassere et kort merket med $\frac{1}{3}$ på den riktige plassen på linja. Eleven plasserer kortet cirka en tredel fra "0".

I: "Hva er brøken?"

E: "En tredel."

I: "Har du plassert den nærmest "0" eller nærmest "1"?"

E: "Nærmest "0"."

I: "Hvorfor?"

E: "Fordi komma 3 kommer før komma 5." (Viser punktet som ligger midt på linja)

I: "Så hvor vil du plassere denne brøken?" (gir eleven et kort med $\frac{1}{10}$ på)

E: "Her." (Plasserer kortet svært nær "1")

I: "Hvorfor vil du plassere det der?"

E: "Fordi 10 er større enn 5."

Sjansen er stor for at denne eleven har blitt kjent med både brøk og desimaltall omtrent på samme tid og at han blander disse to sammen.

Han plasserte $\frac{1}{3}$ der det skulle fordi 3 er mindre enn 5. Legg merke til hvor lett det

ville vært for intervjuer å anta at eleven hadde forstått fordi han handlet riktig først og at det dermed ville være naturlig å tro at han hadde kunnskapen inne.